

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 111, fax: 234 665 444
posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Čj. UOOU-09383/18-8

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 64 odst. 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a podle čl. 58 odst. 2 písm. i) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), v řízení o přestupku vedeném podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodl dne 7. srpna 2019 takto:

Česká republika – Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 963/3, 170 34 Praha 7 – Holešovice, IČO: 00007064, jako správce osobních údajů podle čl. 4 bodu 7 nařízení (EU) 2016/679 při vedení informačního systému o státní službě (dále jen „ISoSS“),

- I. se uznává vinnou ze spáchání přestupku
 1. podle § 62 odst. 1 písm. b) zákona č. 110/2019 Sb., tedy porušila některou ze základních zásad pro zpracování osobních údajů podle čl. 5 až 7 nebo 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, a to tím, že ke dni 4. července 2018 uchovávala v souvislosti se zasláním „Žádosti o založení státního zaměstnance – cizince bez možnosti ztotožnění podle registru obyvatel – do rejstříku státních zaměstnanců a přidělení evidenčního čísla“ ve 144 případech osobní údaje uvedené v kopiích osobních dokladů, minimálně v rozsahu fotografie a případně podpis držitele dokladu, a to
 - a) v rozporu s účelem, k němuž byly shromážděny, tedy za účelem ověření totožnosti subjektu údajů, čímž porušila povinnost stanovenou v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2016/679,
 - b) bez relevantního právního titulu, čímž porušila povinnost stanovenou v čl. 6 odst. 1 nařízení 2016/679,
 2. a dále podle § 62 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy porušila některou z povinností podle čl. 8, 11, 25 až 39, 42 až 49 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nebo hlavy II, a to tím, že v době nejméně od 1. července 2015 do 7. srpna 2018 v ISoSS nevedla záznamy o přístupech oprávněných zaměstnanců služebních úřadů

do tohoto systému, tedy záznamy, které umožní určit, kdo k údajům konkrétního subjektu údajů přistoupil, a za jakým účelem, čímž porušila povinnost stanovenou v čl. 32 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679,

II. přičemž se podle § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb.

upouští od uložení správního trestu

III. a dále se jí podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. ukládá povinnost nahradit **náklady řízení ve výši 1.000 Kč,**

splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 19-5825001/0710, variabilní symbol IČO obviněné, konstantní symbol 1148.

Odůvodnění

Řízení ve věci podezření ze spáchání přestupku podle § 62 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 110/2019 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů v informačním systému o státní službě bylo zahájeno doručením příkazu čj. UOOU-09383/18-3 dne 26. června 2019 obviněné. Podkladem pro vydání příkazu byl spisový materiál shromážděný v rámci kontroly sp. zn. UOOU-03173/18 vedené Úřadem pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) u Ministerstva vnitra od 20. března do 21. září 2018, a to včetně vyřízení námitek předsedkyně Úřadu čj. UOOU-03173/18-31 ze dne 19. září 2018.

Dne 24. dubna 2019 nabyl účinnosti zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Podle čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, a pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější. S ohledem na dobu spáchání protiprávního jednání specifikovaného ve výroku tohoto příkazu, jakož i s ohledem na změny právních předpisů, ke kterým došlo v období mezi spácháním skutku a rozhodováním o něm, posoudil správní orgán obsah relevantních právních předpisů účinných v době spáchání činu a obsah později účinných právních norem a dospěl k závěru, že pozdější právní úprava obsažená v zákoně č. 110/2019 Sb. je pro pachatele příznivější, neboť na rozdíl od předchozí právní úpravy obsažené zejména v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, ukládá Úřadu, aby upustil od uložení správního trestu v případě, jde-li o správce a zpracovatele uvedené v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679.

Ze shromážděného spisového materiálu vyplývá, že dne 11. dubna 2018 byl Úřadu na základě oznámení o zahájení kontroly doručen též dokument nazvaný Souhrnná zpráva ke kontrole ISoSS. Z něj mimo jiné vyplývá, že v ISoSS jsou evidovány 2 skupiny cizích státních příslušníků (dále jen „cizinci“), a to cizinci jako zaměstnanci ve služebním poměru a cizinci jako civilní osoby, které chtějí vykonat nebo vykonaly úřednickou zkoušku podle § 35 odst. 3 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, nebo zaměstnanci v pracovním poměru, kteří vykonávají úřednickou zkoušku. Tito cizinci jsou evidováni na základě žádosti, kterou služební úřad zašle do datové schránky sekce pro státní službu spolu s kopií dokladu totožnosti a souhlasem zaměstnance/osoby s provedením kopie dokladu, jímž byla ověřena totožnost. Zaměstnanec

sekce zkontroluje, zda osoba skutečně není evidovaná v registru obyvatel (dále jen „ROB“) a nelze ji ztotožnit standardním způsobem. Pokud ne, zaeviduje cizince bez ztotožnění v ROB a vygenerované evidenční číslo zašle úřadu (kontaktní osobě uvedené v žádosti), který podal žádost v ISoSS.

Pokud se jedná o technicko – organizační dokumentaci, pak ministerstvo k dané věci uvedlo,

[REDACTED]

Z úředního záznamu ze dne 6. června 2018 dále vyplývá, že ministerstvo předložilo kopii formuláře nazvaného Žádost o založení státního zaměstnance – cizince bez možnosti ztotožnění podle registru obyvatel – do rejstříku státních zaměstnanců a přidělení evidenčního čísla. V této žádosti je uvedeno následující: *„k žádosti je třeba vždy přiložit kopii dokladu prokazujícího totožnost státního zaměstnance, o jehož zápis do Rejstříku státních zaměstnanců služební úřad žádá. Kopie dokladu musí být státním zaměstnancem vlastnoručně podepsána a dále musí obsahovat vlastnoruční text vyjadřující souhlas státního zaměstnance s provedením kopie dokladu, jimž byla ověřena jeho totožnost“.*

Z úředního záznamu čj. UOOU-03173/18-19 ze dne 14. června 2018 pak vyplývá, že kontrolující provedli dne 12. června 2018 fotodokumentaci přístupu oprávněného zaměstnance Úřadu Mgr. Radka Procházky, vedoucího oddělení vnitřních věcí, do ISoSS, a to k údajům [REDACTED], zaměstnance Úřadu.

Ministerstvo dále Úřadu předložilo dokument nazvaný Doplnující informace o kontrole Informačního systému o státní službě prováděné na základě Oznámení o zahájení kontroly čj. UOOU-03173/18-20 ze dne 19. června 2018. V něm uvedlo, že státního zaměstnance za běžných okolností eviduje v Rejstříku státních zaměstnanců na základě jeho ztotožnění přes ROB příslušný služební orgán podle § 182 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., který má možnost ověřit si totožnost státního zaměstnance při jeho přijetí. Z toho vyplývá, že základní údaje, které jsou o státním zaměstnanci služebním zákonem evidovány v ISoSS, jsou garantované, důvěryhodné a správné. Tato situace ovšem neplatí u cizinců, které nelze ztotožnit přes ROB. Jejich evidence tedy probíhá mimo proces ztotožnění v ROB, přímým zásahem sekce pro státní službu do SAP GUI ISoSS. Na žádost příslušného služebního úřadu sekce pro státní službu zapisuje základní identifikační údaje do Rejstříku státních zaměstnanců a zajistí vygenerování identifikačního čísla státního zaměstnance, které zašle příslušnému státnímu úřadu. Tento postup je nezbytný z důvodu zabezpečení důvěryhodnosti a správnosti postupů služebních úřadů při evidenci dat a správě údajů v systému ISoSS. Vzhledem k tomu, že ISoSS je informační systém veřejné správy, je významným informačním systémem a pracuje s garantovanými, ověřenými a správnými údaji ze základních registrů, je potřeba zaručit stejnou správnost údajů, které jsou zadávány mimo uvedený standardní způsob ztotožnění. Důležitým aspektem

je také to, že údaje o státních zaměstnancích jsou publikovány na veřejně přístupném portálu a je zde proto vysoký zájem na jejich správnosti. Pokud má sekce pro státní službu zajistit evidenci cizinců neevidovaných v ROB do ISoSS, musí mít možnost ověřit si správnost údajů, které do tohoto informačního systému zavádí, a v tom případě nelze vyjít pouze z údajů uvedených na formuláři. Podstatným faktorem je i to, že se jedná o jména a příjmení cizinců, a proto je potřeba ověřit, že jsou ve formuláři správně zadána a nedošlo např. k jejich automatické opravě. Ministerstvo dále uvedlo, že praxe ukázala, že k takové situaci v několika případech došlo a chyba byla napravena právě na základě kontroly přiložených dokladů. Praxe také ukázala, že cca polovina žádostí o založení státního zaměstnance bez ztotožnění v ROB se týká českých občanů a cizinců, kteří v ROB evidovaní jsou, a tyto žádosti jsou tudíž bezpředmětné a nebylo jim vyhověno. Z toho vyplývá, že pokud by možnost evidence státních zaměstnanců mimo ztotožnění v ROB měly samy služební úřady, došlo by k naprostému narušení důvěryhodnosti dat vedených v informačním systému veřejné správy. V rámci zachování principů dobré správy je proto nutné provádět evidenci cizince bez možnosti ztotožnění v ROB z jednoho místa, které garantuje správnost evidovaných údajů, a to na základě možnosti ověření evidovaných údajů. K 15. červnu 2018 doložilo dle sdělení ministerstva kopii dokladu včetně souhlasu s provedením kopie 140 osob. Mezi nimi byli i občané České republiky a cizinci, kteří jsou evidováni v ROB (viz popis zkušenosti z praxe výše). Bez ztotožnění přes ROB bylo v Rejstříku státních zaměstnanců nakonec evidováno 80 osob. Kopie dokladů jsou ukládány pouze v elektronické spisové službě jako neveřejný dokument, takže nejsou přístupné nikomu jinému než vlastníkovvi spisu.

Dne 26. června 2018 Úřad obdržel od ministerstva dopis, ze kterého mimo jiné vyplývá, že v kontextu změn metodického pokynu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 2/2017, kterým se stanoví podrobnosti k provádění výběrových řízení, přistoupila sekce pro státní službu jako správce ISoSS i ke změně prokazování totožnosti cizinců, které nelze ztotožnit v ROB, pro účely evidence v Rejstříku státních zaměstnanců v ISoSS. Dále uvedlo, že místo kopie dokladu totožnosti a souhlasu s provedením kopie požadují prokázat správnost údajů uvedených v žádosti doložením kopie rozhodnutí o přijetí do služebního poměru státního zaměstnance nebo jmenování na služební místo představeného. Ministerstvo dále uvedlo, že je nutné konstatovat, že existuje riziko, že i v předmětném rozhodnutí mohou být některé údaje uvedeny chybně, byť si rozhodnutí státní zaměstnanec přebírá a měl by na takové chyby upozornit. Rovněž není možné touto cestou ověřit státní občanství cizince, což je údaj, který se při prvotním založení do rejstříku státních zaměstnanců v ISoSS zadává. Jako správce informačního systému veřejné správy nemá sekce pro státní službu tudíž takovou míru jistoty pro zadávání vedených a veřejně publikovaných údajů jako při možnosti ověřit základní údaje o osobě, která není v ROB, podle dokladu totožnosti, nicméně předpokládané riziko zadání chybných údajů je na akceptovatelné úrovni. Ke svému dopisu ministerstvo přiložilo formulář Žádosti o založení státního zaměstnance – cizince bez možnosti ztotožnění podle registru obyvatel – do Rejstříku státních zaměstnanců a přidělení evidenčního čísla, ve kterém je uveden text: *„Povinnou přílohou této žádosti je kopie rozhodnutí o přijetí do služebního poměru a zařazení státního zaměstnance na služební místo nebo jmenování na služební místo představeného, na základě které bude možné ověřit údaje uvedené v žádosti. Údaje, které nejsou podstatné pro ověření informací uvedených v žádosti, mohou být v rozhodnutí zakryty“.*

Následně na to byla ministerstvu zaslána žádost o součinnost ze dne 2. července 2018, na kterou odpovědělo dopisem ze dne 4. července 2018. Z něj mimo jiné vyplývá, že nový formulář k evidenci státních zaměstnanců, cizinců bez možnosti ztotožnění v ROB, byl

publikován dne 22. června 2018, a to v aktualitách na portálu ISoSS přístupném pro přihlášené uživatele a také na webových stránkách Státní služba v části Informační systém o státní službě (<http://www.mvcr.cz/sluzba>). Ke dni 4. července 2018 uchovává ministerstvo ve spisové službě 144 kopií osobních dokladů osob, které tyto osoby předložily s vlastním souhlasem.

K žádosti Úřadu o doložení logu přístupů do ISoSS ze dne 12. června 2018, a to k osobě [REDAKCE], zaměstnance Úřadu, ministerstvo uvedlo, [REDAKCE]

Dne 2. července 2019 podala obviněná proti příkazu odpor. V něm mimo jiné uvedla, že příkazem nelze upustit od potrestání a příkaz je proto nezákonný. Dále uvedla, že, pomine-li nestandardní § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb., lze upustit od potrestání zásadně až po provedeném (nezkráceném) řízení, pokud lze důvodně očekávat, že samotné projednání věci před správním orgánem postačuje k nápravě obviněného. Z povahy věci tak nelze upustit od potrestání v rámci příkazu, respektive úkonu, jímž se řízení teprve zahajuje. Příkaz dále slouží k uložení povinnosti, nikoliv k vydání toliko deklaratorního výroku (výroků), jak vyplývá z § 150 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. Nelze tedy vydat příkaz, jímž se neukládá žádná povinnost, ale toliko se deklaruje vina obviněného a upuštění od uložení trestu. I z § 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. vyplývá omezený výčet možností, kdy lze o přestupku rozhodnout příkazem, který je dle všeho taxativní.

Správní orgán poté zaslal obviněné výzvu k seznámení se s podklady rozhodnutí, na kterou reagovala dopisem ze dne 18. července 2019, ve kterém mimo jiné uvedla, že je sporné, zda bylo řízení o přestupku zahájeno, případně řádně zahájeno (viz výše uvedená argumentace k nemožnosti vydat příkaz). Příkaz je dle jejího názoru jako celek nezákonný, nejde-li dokonce o akt nicotný, který ani není způsobilý zahájit řízení. Dle názoru obviněné měla být věc již na začátku odložena dle § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., eventuálně dle § 60 zákona č. 110/2019 Sb. (pozn. správního orgánu: obviněná měla zřejmě na mysli jiné ustanovení, neboť toto ustanovení s odložením věci vůbec nepočítá, teoreticky mohlo jít o § 65 téhož zákona), pokud by měl Úřad za to, že přece jen k určitému porušení práva došlo. Podle obviněné minimálně z hlediska zásad hospodárnosti výkonu veřejné správy není zřejmý účel postupu Úřadu, pokud jediným výsledkem může být upuštění od trestu, ovšem za cenu zbytečného zatěžování obou dotčených stran.

K této argumentaci obviněné správní orgán uvádí, že vydaný příkaz v žádném případě nelze považovat za nicotný akt nebo akt z jiného důvodu nezpůsobilý zahájit řízení ve věci. Správní orgán vyšel při vydávání příkazu ze skutečnosti, že úprava obsažená v § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb. je zcela jedinečná. Na rozdíl od všech ostatních obecných postupů, které mohou vést v řízení o přestupku k upuštění od uložení trestu, totiž výrok o upuštění není při vyslovení viny výrok možný, ale výrok z hlediska správního orgánu povinný. Nejedná se tedy o možnost napravování pachatele přestupku v rámci řízení, následkem čehož by pak bylo upuštění od uložení správního trestu. Správní orgán proto, vědom si skutečnosti, že věc byla skutkově objasněna v rámci kontroly, a to včetně otázky nápravy stavu, deklaroval spáchání přestupku v rámci příkazu, což mimo jiné znamená, že obviněný nehradí žádné náklady řízení. Správní orgán tedy připouští, že se jednalo o řešení nestandardní, které vychází ze speciální právní úpravy. Nicméně i v případě, že by bylo vyhodnoceno, že v tomto případě neměl být příkaz vydán, nelze v žádném případě mluvit o vadě, která by měla za následek nicotnost aktu,

resp. jeho nezpůsobilost zahájit řízení, a to zejména proto, že předmět řízení v něm byl vymezen zcela jasně a nezaměnitelně (a to nejen v jeho výroku, ale též v odůvodnění) a byly splněny i ostatní náležitosti nezbytné k tomu, aby bylo řízení považováno za řádně zahájené (viz § 46 odst. 1 správního řádu). Správní orgán tedy k první části této argumentace uzavírá, že považuje bez jakýchkoliv pochyb řízení o přestupku s obviněnou za zahájené.

Pokud se týká názoru obviněné, že věc měla být odložena a obě strany neměly být zbytečně zatěžovány, uvádí správní orgán následující. V případě, že jednání obviněného dosáhne určitého stupně závažnosti, resp. společenské škodlivosti, což je dle názoru správního orgánu v tomto případě nepochybné, je nezbytné rozhodnutí o vině za spáchaný přestupek deklarovat v příslušném rozhodnutí a (protože to zákon správnímu orgánu ukládá) od uložení správního trestu upustit. Názor obviněné by vedl k bizarnímu závěru, který by činil § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb. zcela nepoužitelný, neboť řízení by vždy bylo zatěžující a nevhodné, a tedy zbytečné a nemělo by být nikdy vedeno.

Názor obviněné, že Úřad by se měl důkladněji vypořádat se změnami právní úpravy, což zatím zřejmě neučinil, je třeba odmítnout. Porušení právních povinností týkajících se ochrany osobních údajů v tomto případě vychází z odpovídajících hmotněprávních ustanovení obsažených přímo v nařízení (EU) 2016/679 a jsou v řádně odůvodněna. Odmítnutí základních principů a důvodů přijetí nařízení (EU) 2016/679 obviněnou, tedy záměru nařízení zvýšit úroveň ochrany osobních údajů subjektů údajů zejména v případě rozsáhlých zpracování a velkých správců, jakým je mimo jiné i Ministerstvo vnitra, vyvolává obavy, jakým způsobem hodlá jako správce osobních údajů, zejména k otázkám týkajícím se jejich zabezpečení po použitelnosti nařízení, obecně přistupovat v rámci všech svých systémů, ve kterých jsou osobní údaje automatizovaně zpracovávány.

K předmětu řízení lze konstatovat, že dle čl. 4 bodu 1 nařízení (EU) 2016/679 se osobním údajem rozumí veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby. Ministerstvo tak nepochybně zpracovává v ISoSS osobní údaje státních zaměstnanců, osob, které vykonaly úřednickou zkoušku a nejsou státními zaměstnanci, členů zkušební komise, a zaměstnanců, kteří pracují v ISoSS.

Dle čl. 4 bodu 2 nařízení (EU) 2016/679 se zpracováním rozumí jakákoliv operace nebo soubor operací, které jsou prováděny s osobními údaji nebo soubory osobních údajů pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení. Ministerstvo v informačním systému ISoSS provádí operace s osobními údaji, které jsou nepochybně zpracováním osobních údajů, neboť osobní údaje shromažďuje, ukládá na nosiče informací, uchovává a používá.

Dále je nezbytné uvést, že ministerstvo je správcem osobních údajů subjektů údajů zpracovávaných v ISoSS ve smyslu čl. 4 bodu 7 nařízení (EU) 2016/679, jak vyplývá i z § 180

odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb. Proto je povinno dodržovat veškeré relevantní povinnosti stanovené uvedeným nařízením pro zpracování osobních údajů.

K výroku 1 písm. a) a b) tohoto příkazu správní orgán uvádí, že jedna z povinností správce je vyjádřena v zásadě účelového omezení upravené v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2016/679, tedy že osobní údaje musí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely („účelové omezení“).

Současně nařízení v čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 stanoví, že zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z podmínek stanovených v písm. a) až f) tohoto ustanovení a pouze v odpovídajícím rozsahu.

Ministerstvo zpracovává osobní údaje v ISoSS na základě právní povinnosti, kterou jí ukládá § 180 zákona č. 234/2014 Sb.; jedná se tedy o zpracování založené v obecnosti na právním titulu obsaženém v čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) 2016/679, podle kterého je zpracování zákonné, pokud je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje.

Pokud však jde o uchování kopií dokladů za účelem ověření totožnosti, správní orgán uvádí, že ministerstvo takovou právní povinnost nemá. Přitom shromažďovalo v souvislosti s vyřizováním žádostí podávaných prostřednictvím příslušného formuláře kopie osobních dokladů s osobními údaji minimálně v rozsahu jméno, příjmení, datum narození, adresa, fotografie, číslo dokladu, platnost dokladu a autorita, která dokument vydala, případně další údaje (jako např. podpis). Účelem tohoto postupu bylo dle ministerstva zajistit správnost a důvěryhodnost údajů, které byly v žádostech uvedeny. Dle ministerstva se jednalo o postup v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení (EU) 2016/679, podle kterého je také zpracování nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce či třetí strany, přičemž toto zpracování nezasahuje významně do základních práv a svobod subjektů údajů.

K tomu je však nutné uvést, že dle čl. 6 odst. 1 pododst. 2 nařízení (EU) 2016/679 se první pododstavec písm. f) netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů. Právní titul, který ministerstvo uvedlo, proto nelze na prováděné zpracování použít. V zásadě by se však mohlo jednat o postup podle čl. 6 odst. 1 písm. e) uvedeného nařízení, tj. zpracování nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen, nicméně, jak vyplývá ze zjištěných okolností, v tomto případě zcela zjevně nebyla splněna podmínka nezbytnosti takového zpracování. Jediným dalším možným právním titulem pro toto zpracování by mohl být souhlas subjektu údajů. Je však třeba konstatovat, že souhlas získaný výše popsáním způsobem nemá náležitosti stanovené v čl. 4 bodu 11 nařízení (EU) 2016/679, tedy není svobodným a jednoznačným projevem vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů.

Pořizované kopie osobních dokladů ministerstvo uchovávalo i po ověření totožnosti žadatelů. Tyto kopie přitom obsahovaly i osobní údaje minimálně v rozsahu fotografie a případně podpis držitele, které byly zpracovávány v rozporu s účelem, k němuž byly shromážděny, kterým bylo ověření totožnosti žadatele.

Popsaným jednáním byla porušena povinnost stanovená v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2016/679 a současně povinnost dle čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679.

Správní orgán dále uvádí, že akceptuje argumentaci obviněné týkající se otisku prstu (tedy, že ministerstvo je neuchovávalo, resp. že je zcela vyloučena možnost, že by uchovávalo vyobrazení otisků použitelných k identifikaci), a proto tento osobní údaj z výroku, kterým je konstatováno spáchání přestupku, vypustil. Současně zpřesnil jednotlivé výroky tak, aby bylo zcela zjevné, jaká ustanovení byla jednáním obviněné porušena (k tomu nicméně správní orgán uvádí, že s ohledem na skutečnost, že tato specifikace byla provedena v odůvodnění napadeného příkazu, nelze v žádném případě, jak již bylo uvedeno výše, hovořit o vadě příkazu, která by měla za následek nezahájení tohoto řízení).

Dále obviněná tvrdí, že není pravdou, že jsou na základě žádosti s kopií dokladu evidování cizinci jako civilní osoby, které chtějí vykonat nebo vykonaly úřednickou zkoušku podle § 35 odst. 3 zákona č. 234/2014 Sb., nebo zaměstnanci v pracovním poměru, kteří vykonávají úřednickou zkoušku, jak by vyplývalo z argumentace Úřadu. K tomu dodalo, že tento způsob byl použit výhradně pro státní zaměstnance cizince, kteří nejsou evidováni v ROB. K tomu však správní orgán odkazuje na vyjádření samotného ministerstva, které je součástí spisu jako příloha úředního záznamu čj. UOOU-03173/18-20 ze dne 19. června 2018, dle kterého se cca polovina žádostí o založení státního zaměstnance bez ztotožnění v ROB týkala českých občanů a cizinců, kteří v ROB evidováni jsou. Proto je výrok příkazu i tohoto rozhodnutí přesný, když nerozlišuje jednotlivé skupiny osob a konstatuje, že se jedná o údaje shromážděné v souvislosti se zasláním předmětné žádosti a současně stanoví přesný počet dotčených subjektů údajů ke konkrétnímu datu (též s odkazem na vyjádření ministerstva).

Obviněná dále namítá, že účelem zpracování osobních údajů není pouze jednorázové ztotožnění subjektu údajů, ale též následná kontrola, možnost plnit povinnost zpracovávat pouze přesné osobní údaje při ztotožnění samotném i později a plnění dalších povinností např. vůči orgánům činným v trestním řízení (oznamování skutečnosti o vzetí osoby ve služebním poměru do vazby dle § 48 zákona č. 234/2014 Sb. nebo šetření podvodů se změnami identity atd.).

K tomu správní orgán konstatuje, že komplexní porušení uvedené ve výroku 1 je založeno primárně skutečností, že správce pro shromažďování kopií osobních dokladů postrádá odpovídající právní titul, jak je uvedeno výše. Dále, jak vyplynulo z jeho vlastních vyjádření v průběhu kontroly i informace na samotné žádosti, stanovil účel zpracování jako prokázání totožnosti státního zaměstnance, o jehož zápis do rejstříku žádá. Žádný jiný účel ministerstvo do vydání protokolu o kontrole Úřadu, ale ani subjektům údajů, kterých se porušení uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí týká, nesdělilo.

Otázka slučitelnosti navazujících účelů, kterou obviněná vznáší, pak zásadně „naráží“ na skutečnost, že není možné vyhodnotit jakékoli další použití jako slučitelné s původním účelem za situace, že pro původní účel uchovávání kopií osobních dokladů (resp. osobních údajů v nich) správci schází právní titul.

Správní orgán předesílá, že není zřejmé, jakým způsobem a z jakého důvodu by mělo zajistit plnění povinností vyplývajících z výše zmíněného § 48 zákona č. 234/2014 Sb. to, že budou

u ministerstva shromažďovány a uchovávány kopie osobních dokladů cizinců, které nelze ztotožnit prostřednictvím ROB.

K tomu správní orgán dále uvádí, že je nutno souhlasit s obviněnou v tom, že správce má povinnost zpracovávat pouze přesné osobní údaje. To však neznamená, že musí k ověřování přesnosti docházet natolik centralizovaně, jak své postupy nastavilo ministerstvo, resp. že je presumována chybnost v dokumentech vydávaných služebními úřady jako jsou rozhodnutí o přijetí do služebního poměru nebo jmenování na služební místo představeného, a proto jsou požadovány kopie osobních dokladů. Řešení, které popsalo ministerstvo v informaci čj. MV-41117-4/SSS-2018 zaslané Úřadu dne 25. června 2018, dle názoru správního orgánu mnohem přílehavěji a k ochraně osobních údajů a ochraně soukromí obecně správně určuje jako zdrojové dokumenty pro ověření přesnosti údajů v ISoSS v případě cizinců, které nelze ztotožnit prostřednictvím ROB, základní dokumenty, které souvisí s jejich postavením státních zaměstnanců. Veškerá další argumentace obviněné týkající se přesnosti údajů se pak s ohledem na to nejeví jako relevantní, neboť vychází z dle názoru správního orgánu nesprávné premisy, že pro zajištění přesnosti je nezbytné shromažďovat kopie osobních dokladů.

Cizinci, které nelze ztotožnit v ROB, se dle správního orgánu obecně mohou vyskytnout v řadě situací, ve kterých je bude třeba ztotožnit pro účely činnosti orgánů činných v trestním řízení, případně že bude třeba, aby informace o nich orgány činné v trestním řízení poskytly nějaké třetí osobě, příp. že si tyto informace mezi sebou budou vyměňovat různé typy orgánů veřejné moci. Nic z toho však neodůvodňuje postup, který ministerstvo zvolilo.

Příklady, které obviněná ve svém vyjádření předkládá jako důvod pro uchovávání kopií osobních údajů, nejsou případné (uchovávání zdrojů informací Policií České republiky a postup Úřadu při ztotožňování osob). Předně činnosti v oblasti státní služby nelze žádným způsobem srovnávat s postupy orgánů činných v trestním řízení. Úřad pak osoby, s nimiž vstupuje do úředního kontaktu, sice identifikuje, např. dle občanského průkazu, aniž by po ztotožnění údaj o průkazu likvidoval, zásadní rozdíl je ale v tom, že Úřad si při ověřování totožnosti žádné doklady nekopíruje, ale v případě, že se nejedná o osoby mu již z předchozí činnosti známé, pouze uvede číslo příslušného dokumentu např. v protokole o výslechu svědka apod. Postup ministerstva v dané věci byl zjevně diametrálně odlišný.

[REDACTED]

Správní orgán k dané věci dále uvádí, že logování přístupů k osobním údajům je jedním z nejzákladnějších prvků zabezpečení zpracovávaných osobních údajů v informačních systémech a zcela běžným prvkem, který automatizované systémy obsahují. V případě ISoSS se jedná o rozsáhlé zpracování osobních údajů a bez řádného logování tak nelze zajistit, aby nedošlo k neoprávněným přístupům a jinému nedovolenému zpracování, resp. zjistit, kdo případnou změnu provedl.

Podle čl. 32 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 je správce povinen s přihlédnutím ke stavu techniky, nákladům na provedení, povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování i k různě pravděpodobným a různě závažným rizikům pro práva a svobody fyzických osob, provést vhodná technická a organizační opatření, aby zajistil úroveň zabezpečení odpovídající danému riziku. Podle čl. 32 odst. 2 nařízení (EU) 2016/679 se při posuzování vhodné úrovně bezpečnosti zohlední zejména rizika, která představuje zpracování, zejména náhodné nebo protiprávní zničení, ztráta, pozměňování, neoprávněné zpřístupnění předávaných, uložených nebo jinak zpracovávaných osobních údajů, nebo neoprávněný přístup k nim.

Ministerstvo tak nezohlednilo některá rizika uvedená v čl. 32 odst. 2 nařízení (EU) 2016/679; je totiž nutno konstatovat, že správce musí zajistit, aby i oprávněné osoby (v tomto případě oprávnění zaměstnanci příslušného služebního úřadu) přistupovaly k osobním údajům pouze tehdy, mají-li k tomu relevantní důvod. Oprávněnost přístupu však nelze zpětně ověřit, pokud není systém vybaven logováním.

Správní orgán dále uvádí, že logování mělo být zajištěno již od uvedení systému do provozu. Systém byl uveden do provozu za účinnosti zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, který stanovil povinnost logovat v § 13 odst. 4 písm. c), přičemž nařízení (EU) 2016/679 bylo přijato za účelem zvýšení úrovně ochrany osobních údajů. ISOSS je významným informačním systémem státní správy ve smyslu zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), resp. vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích. Vzhledem k tomu je nepochybné, že jedním z nezbytných bezpečnostních prvků je logování.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že ministerstvo porušilo povinnost stanovenou v čl. 32 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679.

K argumentaci obviněné týkající se neurčitosti výroku správní orgán odkazuje na své vyjádření k výroku I. 1. Argumentaci o nemožnosti se hájit považuje správní orgán s ohledem na výrok příkazu a na rozsah a podrobnost skutkových zjištění a jejich právního vyhodnocení v odůvodnění příkazu za účelový až bizarní. Dále obviněná uvádí, že popis skutku je neurčitý a chybný a z hlediska výrokové logiky nepravdivý. Důvodem má být dle obviněné skutečnost, že v některých případech bylo a je logování prováděno, tedy existuje alespoň jeden případ, který výrok Úřadu vyvrací. Pokud pak měl Úřad v úmyslu vyjádřit, že logování nebylo prováděno v některých, z jeho pohledu žádoucích případech, pak to z výroku dle obviněné nevyplývá.

Správní orgán znovu zdůrazňuje, že v průběhu kontroly bylo bez pochybností prokázáno, že nejsou logovány přístupy oprávněných zaměstnanců služebních úřadů, tedy záznamy, které umožní určit, kdo k údajům konkrétního subjektu údajů přistoupil a za jakým účelem. Ministerstvo přitom skutečnost, že k tomuto logování nedochází, sdělilo Úřadu až na základě jeho přímého dotazu, který provedl v návaznosti na ověření skutečné existence logování tím, že oprávněný zaměstnanec Úřadu přistupoval k osobním údajům jednoho z dalších zaměstnanců Úřadu. Výrok je tudíž zcela přesný a vystihující zjištěné porušení právních předpisů, když popisuje skupinu osob, jejíž přístupy nejsou logovány, a následek tohoto chybějícího logování (tj. nemožnost zjistit, kdo a za jakým účelem k údajům přistoupil). Správní orgán v něm v žádném případě nekonstatuje, že nedochází v rámci ISOSS k žádnému logování.

Obviněná dále kotázce zabezpečení osobních údajů uvádí, že Úřad požaduje plnění povinnosti, kterou sice ukládal mezitím zrušený § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., avšak platná úprava ji již nevyžaduje, minimálně ne ve stejném rozsahu a formě, a aktuální úprava je již pragmaticky mírnější. Jde tedy, zobecněně řečeno, o argumentaci týkající se rozdílu mezi požadavky na zabezpečení osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb. a požadavky uloženými nařízením (EU) 2016/679. K tomu správní orgán odkazuje zejména na vyřízení námitek proti protokolu o kontrole předsedkyně Úřadu, které zcela přesně uvádějí, že přestože rozhodnutí o konkrétních opatřeních přísluší správci v reakci na zhodnocení rizik, je to Úřad, jako dozorový orgán pro tuto oblast, kdo je oprávněn posoudit jejich vhodnost a dostatečnost. Jak již bylo uvedeno výše, logování je jedním z nejzákladnějších prvků zabezpečení v rámci informačních systémů zpracovávajících osobní údaje. Současně se jedná o prvek zcela běžný. S ohledem na charakter ISoSS (jde o významný informační systém státní správy), rozsah údajů v něm zpracovávaných apod., je nepochybné, že takový systém musí být logováním vybaven, a to nejen v některých případech, ale plošně. Obecně pak nelze připustit výklad nařízení (EU) 2016/679, který by u takto rozsáhlých zpracování snižoval úroveň ochrany subjektů údajů, neboť cílem jeho přijetí byl naprostý opak.

Nad to správní orgán opakuje, že zpracování bylo prováděno i v době, kdy tato povinnost výslovně v účinné právní úpravě uložena byla a ministerstvo ji ignorovalo. Současně to bylo samo ministerstvo, které uvedlo, že logování těchto přístupů je předmětem projektu zabývajícím se zvýšením zabezpečení ISoSS, tedy zcela evidentně samo považuje zavedení takového logování za potřebné, protože jinak by byly finanční prostředky, které tento projekt pokrývají, vynakládány zcela nevhodně a v rozporu s příslušnými právními předpisy. S argumentací obviněné, že jakékoli změny prováděné za účelem zvýšení bezpečnosti systému nebo vyhovění požadavkům Úřadu neznamenají, že by kterákoliv předchozí úroveň zabezpečení zakládala porušení práva, lze obecně souhlasit. V případě nedostatků v zabezpečení, které jsou předmětem tohoto řízení, se však ze všech výše uvedených důvodů o takovou situaci zcela zjevně nejedná.

Argumentace, že v případě, že osoby (například personalisté) mohou údaje zneužít a logování tomu nezabrání, neboť mohou údaje zjistit alternativně nejen z vnitřních informačních systémů, ale i z kartotéky (papírové evidence), v tomto případě neobstojí. Z hlediska této výrokové logiky obviněné by bylo logování práce personalistů (ale i dalších skupin osob, které mají přístup k osobním údajům, které jsou zpracovávány též manuálně) v jakémkoli systému nadbytečné, protože mají možnost se s údaji seznámit jiným způsobem (typicky z manuálního zpracování osobních údajů). Skutečnost, že ministerstvo ve svém odporu tvrdí, že nedošlo za celou dobu k žádnému bezpečnostnímu incidentu, který by z chybějícího logování vycházel, je přitom ve věci nerozhodná (a to i proto, že neoprávněný přístup mohl být bez logování obtížně zjištěn).

Z čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679 vyplývá, že aniž jsou dotčeny nápravné pravomoci dozorových úřadů podle čl. 58 odst. 2 tohoto nařízení, může každý členský stát stanovit pravidla týkající se toho, zda a do jaké míry je možno ukládat správní pokuty orgánům veřejné moci a veřejným subjektům usazeným v daném členském státě. Podle § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb. Úřad upustí od uložení správního trestu také tehdy, jde-li o správce a zpracovatele uvedené v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679. S ohledem na skutečnost, že obviněná je orgán veřejné moci, tedy správce uvedený v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679, upustil správní orgán od uložení správního trestu.

S ohledem na výše uvedené, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: V souladu s § 152 odst. 1 správního řádu lze u Úřadu pro ochranu osobních údajů proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Rozhodnutí je doručeno dnem převzetí stejnopisu, nejpozději ale desátým dnem od jeho uložení na poště. V případě doručování do datové schránky je dnem doručení okamžik přihlášení oprávněné osoby do datové schránky, nejpozději ale desátý den ode dne dodání rozhodnutí do datové schránky.

Praha 7. srpna 2019

otisk
úředního
razítka

Vanda Foldová
ředitelka odboru dozoru